

T. C.
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ

COĞRAFI İŞARET TESCİL BELGESİ

Tescil No	: 108
Başvuru Tarihi	: 10.01.2007
Başvuru No	: C 2007/014
Yayın Tarihi	: 10.07.2008
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe Adı
Başvuru Sahibi	: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Elazığ İl Müdürlüğü, Elazığ Merkez İlçe Üzüm Üreticileri Birliği
Başvuru Sahibinin Adresi	: İl Tarım Müdürlüğü-Elazığ Merkez İlçe Üzüm Üreticileri Birliği
Ürünün Adı	: Üzüm
Coğrafi İşaret	: Elazığ Öküzgözü Üzümü
Kullanım Biçimi	: Markalama
Coğrafi Sınırları	: Elazığ İli Merkez İlçesi, Arıcak, Alacakaya, Ağın, Baskil, Karakoçan, Keban, Kovancılar, Palu, Sivrice ve Maden İlçeleri

Diğer bilgiler ektedir.

Teknik özellikleri ve denetim biçimi ekte verilen coğrafi işaret; 10.07.2008 tarih ve 26932 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesi gereğince 10.01.2007 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Tescil No : 108
Coğrafi İşaret : Elazığ Öküzgözü Üzümü

Bitki Özellikleri:Öküzgözü Üzümünün sinonimi Devegözü üzümüdür.Öküzgözü, Elazığ yöresinde yetişen, anaç olarak haricen mukavim yapılı, Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde alınan çeşit belgesi özelliği esas alınarak Elazığ Öküzgözü bitki özellikleri: tomurcuklanma zamanı orta, genç sürgün ucu açıklığı çok açık, genç sürgün üzerinde pamuğumsu tüy yoğunluğu yok veya çok seyrek, genç yaprakta yaprak üst kısmı rengi açık bakır-kırmızimsı genç yaprakta alt yaprak ana damarlar arasındaki yatık tüylerin yoğunluğu seyrek, damarlar arasındaki dik tüylerin yoğunluğu seyrek, sürgün durumu yatay, sürgün boğum arası dış kısım rengi kırmızı şeritli yeşil, boğum arası iç kısmın rengi kırmızı şeritli yeşil, boğumlar arası ana damarlar üzerinde dik tüylerin yoğunluğu yok veya çok seyrek, sürgün üzerindeki ardışık sülüklerin sayısı üçten az, sürgün uzunluğu uzun, çiçekte cinsel organlar erkek ve dişi organlar tam gelişmiş, olgun yaprak aya büyüklüğü orta, olgun yaprakta aya şekli yuvarlak, olgun yaprakta profilden alınan enine kesit düz, olgun yaprağın üst yüzeyindeki kabarıklık düz, olgun yaprakta lob sayısı beş adet,olgun yaprakta üst yan ceplerin derinliği derin, olgun yaprakta üst yan cep loplarının durumu hafifçe üst üste, olgun yaprakta yaprak sapı cep loplarının durumu geniş açık, olgun yaprakta damarlar arsında yaprak cebi var, olgun yaprakta ceplerin uzunluğu orta, olgun yaprakta uzunluk/genişlik oranı geniş, olgun yaprakta dişlerin şekli her iki tarafı düz, olgun yaprakta üst ayasındaki ana damarların antosiyanin renklenmesi yok veya çok zayıf, olgun yaprakta yaprak sap uzunluğunun orta damarla mukayesesi biraz kısa, üzümün olgunlaşmaya başlama zamanı (ben düşme zamanı) çok geç, salkım büyüklüğü büyük, salkım yoğunluğu seyrek, salkım sap uzunluğu çok uzun, tane büyüklüğü büyük, tane profil şekli geniş yumurta, tane kabuk rengi (pus tabakası olmadan) koyu kırmızı-menekşe, tanenin sapta kopma durumu kısmen kolay, tane kabuk kalınlığı orta, tane meyve etinde antosiyanin varlığı yok veya çok az, tanede meyve etinin sertliği biraz sert, meyve etinin sululuğu çok sulu, tane özel tadı otsu, tanede çekirdek oluşumu tam, odunsu sürgün ana renk (mumsuz) sarımsı kahverengi, odunsu sürgün yüzey kabarıklılığı çizgilidir. Ayrıca gelişme orta kuvvette, boğumları düz ve 10-12cm, çekirdekleri umumiyetle üç adet, salkım ağırlığı 140gr ile 420 gram arasında değişmektedir, salkımdaki tane adedi 60 ile 152 adet arasında değişir. Bol şıralıdır, şarap yapımına son derece uygundur.

Ayrırtedici özellikleri:Öküzgözü üzümü, bölge ekonomisi açısından vazgeçilmez bir konuma sahiptir. Öküzgözü üzümünü diğer bölgelerde yetişen üzümlerden ayıran en belirgin özelliği, Elazığ yöresine has olan toprak yapısı ve üzümünün yetiştirildiği bölgenin yaklaşık denizden 1000 metre yüksekliğinde dağlarla çevrili bir bölgede karakteristik özelliklerini göstermesindedir. Dağların arasından, dar ve uzun vadiler oluşturarak akan ve daha sonra Fırat nehriyle birleşen dere ve çayların yarattığı mikro klima sonucu bölgesel iklim yumuşaması sonucu bu değerli üzümün yetişmesi için ideal koşullar oluşmuştur. Ayrıca son yıllarda bölgede inşa edilen barajların, göllerinin (Keban barajı ve Karakaya barajı) iklimi yumuşatması sayesinde bu üzümün yetişme alanı genişlemiştir. Bunun neticesinde söz konusu üzüm çeşidi ilimiz merkez ilçe başta olmak üzere Arıcak, Alacakaya, Ağın, Baskil, Karakoçan, Keban, Kovancılar, Palu, Sivrice ve Maden İlçelerinde önemli oranda yetiştirilmektedir.

Öküzgözü, etli, sulu ve iri taneli bir üzümdür. Adı, büyüklüğünden gelmektedir. Sofralık olarak da bölge halkı tarafından değerlendirilmekte, ayrıca kurutulmuş ürününde piyasada satılmaktadır. Öküzgözü üzümünü diğer çeşit üzümlerden ayıran en büyük özelliği çeşide özgü tadı, orta kalın kabuklu oluşu ve bol şıralı oluşudur. Şarap yapımına son derece uygun bir üzümdür. Ekolojik istekleri bakımından yöreye adapte olmuş, bu özellikleri itibarıyla başka bölgelerde yetiştiriciliği yapılamayan (başka bölgelerde yetiştirilmek istenmesine rağmen ürünü aynı tad, aroma ve kalitede çıkmayan) özelliğe sahiptir.

Tescil No : 108
Coğrafi İşaret : Elazığ Öküzgözü Üzümü

Bileşimi:Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümünde Öküzgözü üzümünün yapılan analiz sonucunda; Öküzgözü üzümünün asitliği suyunda (% tartarik asit hesabıyla) 0,82 pH tanede 3,37, Kuru madde oranı (kurutma dolabı usulü) tanede %19,8 ve suyunda %21,8 ve brix değeri %21dir. Ortalama Tane boyu 22,9mm, tane eni;19,4mm

ANALİZ	Tane	Suyu
Asitlik (%tartarik asit hesabıyla)	-	0.82
Ph	3.37	-
Refleksiyon İndeksi	1.364	-
Kuru madde (kurutma dolabı usulü)	19.8	21.8
Kül (%)	0.55	0.46
HCl çözünmeyen kısım (%)	0.26	0.11
Brix değeri	-	21

Coğrafi Durumu:

39⁰:14 E ve 38⁰: 41 N enlem ve boylamları arasında, denizden 850 m yükseklikte çoğunlukla yamaç araziler olmak üzere düz ve eğimli arazilerde, geçirgenliği iyi, toprak profili derin verimli killi toprak ve taşlı toprakların varlığı ve ziraî otoritelerin kabul ettiği bağcılıkta toprak profili üst katmanların geçirgen kolayca ısınabilen ve besin maddelerince zengin olması ve alt tabakaların ne kadar derin olursa köklerin o kadar iyi teşekkül etmesi sonucu omca yazın kuraklıktan, kışın dondan zarar görmemesi şartları Öküzgözü üzümünün bu toprakların bolca yer aldığı Elazığ Ovalarında yetişmesine olanak sağlamıştır.

İklim Özellikleri:

Yıllık ortalama sıcaklık 12,9 °C en yüksek sıcaklık 42.2 °C en düşük sıcaklık -16,5 °C ortalama bağıl nem %55 en düşük bağıl nem, %1, hakim olan rüzgar eylül ayından mayıs ayna kadar esen batı doğu rüzgarları ile yaz aylarında esen güney-kuzey rüzgarlarıdır. Ortalama rüzgâr hızı 2,2m/sn olup, ortalama toprak sıcaklığı 16,5°C dir. en düşük ortalama sıcaklık 0,2 °C en faydalı yağışlar, benden önceki mayıs ayında, erken bahar ve hasadı müteakip olan sonbahar yağışlarıdır. Kurak yaz dönemleri içinde, üzümlere ben düştüğü zaman, mantari hastalıkların zuhura meydan vermeyecek şekilde yağın yağışlarıdır. Omcaların suya ihtiyacı, Mayıs ayı başlarından başlayarak, temmuz sonu ya da ağustos ortalarına kadar devam eder.

Denetim Biçimi:

Üretimin teknik ve coğrafi özelliklere uygunluğunun denetimi Elazığ İl Tarım Müdürlüğü koordinesinde gerçekleştirir.

Denetim Esasları:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Elazığ Tarım İl Müdürlüğü Koordinatörlüğünde, Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Temsilcisi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Elazığ İl Müdürlüğü'nden Uzman 3 Ziraat Mühendisi, Elazığ Merkez İlçe Üzüm Üreticileri Birliğinden yetkili 1 Eleman, ürün yetiştiricisi 1 eleman olmak üzere Komisyon başkanı hariç en az 3 kişiden oluşacak komisyon tarafından amaç ve usulüne uygunluk denetimi yapılır. Denetim sırasında prosedüre uymadığı ortaya çıkan kişi ve kurumlar hakkında gerekli yasal işlemin yapılması için ilgili mercilere başvurmaya Elazığ Merkez İlçe Üzüm Üreticileri Birliği ve Elazığ İl Tarım Müdürlüğü yükümlüdür.

Tescil No : 108
Coğrafi İşaret : Elazığ Öküzgözü Üzümü

Denetim Sıklığı:

Yukarıda bahsedilen komisyon yılda en az 3 kez denetim yapar. Bu denetimlerin en az ikisi hasat ve ihracatın yapıldığı, Eylül, Ekim aylarında gerçekleşir. Coğrafi işaretlerin Üreticiler, Üretici kuruluşlar, pazarlamacı ve ihracatçı firmalar tarafından kullanılması için, Elazığ Merkez İlçe Üzüm Üreticileri Birliği veya Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Elazığ İl Müdürlüğüne Müracaat edilir. Coğrafi işaretin amacına uygun olarak kullanılacağına dair yapılacak protokol sonucu coğrafi işaret ilgili ürün ambalajı üzerinde kullanılabilir.